

Project Wajongers Centraal

“Laat jouw stem horen “

Verslag brainstorm 8 mei 2009

Brainstormsessie gehouden op 8 mei 2009 te Amsterdam om feiten, ideeën en ervaringen te verzamelen voor de ontwikkeling van het Actieplan Wajongers Centraal. Centraal in dit project staat de stem van de Wajonger!

1. Inleiding

Doelstelling van dit project: Wajongers aan het woord.

Bij alle geuite bezorgdheden en financiële rampscenario's komen de Wajongers zelf bijna niet in beeld of aan het woord. Hoe ervaren zij hun situatie en wat kunnen zij zelf vanuit hun eigen ervaringswereld bijdragen aan de vergroting van hun kans op geschikt werk? Wajongers weten heel goed wat er mis gaat bij de begeleiding naar werk, ze weten ook hoe waardevol de financiële steun voor hen is en ze weten ook wat ze wel en niet kunnen. Er zijn spectaculaire voorbeelden van Wajongers die eigen bedrijven hebben opgezet, van bedrijven die succesvol Wajongers inzetten en van reïntegratiebureaus die successen boeken met het plaatsen van Wajongers. Deze succesverhalen zijn bijzonder stimulerend voor andere Wajongers die nog niet hun eigen werkplek gevonden hebben, maar ze bevatten ook waardevolle informatie voor alle andere actoren die bijdragen aan de sociale activering van de Wajongers: ouders van Wajongers, kenniscentra, beleidsmakers, media, reïntegratiebureaus, bedrijfsleven en publiek. Het gaat natuurlijk niet alleen om de succesverhalen. Er kan ook veel geleerd worden van Wajongers die ervaring hebben met wat er níet goed gaat in de begeleiding van Wajongers.

Dit project heeft als doel de ervaringskennis van Wajongers te verzamelen, presenteren en benutten voor een betere reïntegratie- en sociale activeringspraktijk. De Wajongers formuleren als het ware zelf hun antwoord op de grote zorgen die beleidsmakers en politici hebben over de groei van het aantal Wajonguitkeringen.

Het idee achter deze brainstormsessies is om ideeën, ervaringen en meningen van de Wajongers zelf te verzamelen om van daaruit een actieplan te ontwikkelen, bekend te maken en aan te bieden aan de diverse “stakeholders”/belanghebbenden zoals reïntegratiebedrijven, het bedrijfsleven, beleidsmakers, media en publiek.

De ideeën uit het actieplan willen we vervolgens ook uitvoeren.

Vooraf aan de brainstormsessies hebben de deelnemers diverse stellingen met achtergrondinformatie gekregen.

2. Programma van Brainstormsessie

14.00 – 14.45	Introductie door gespreksleider en uitwisseling achtergrond en ervaringen deelnemers
14.45 – 15.45	Discussie en delen van meningen, ideeën en ervaringen aan de hand van de stellingen 1 tot en met 3
15.45 – 16.00	Pauze
16.00 – 16.40	Discussie en delen van meningen, ideeën en ervaringen aan de hand van de twee laatste stellingen 4 en 5
16.40 – 17.00	Creatieve ideeën spuien ; Hoe gaan we om met de mening en ervaringen van Wajongers en hoe maken we die bekend bij stakeholders (publiek, media, werkgevers, reïntegratiebedrijven e.d.)
17.00	Resterende tijd onder het genot van een hapje en drankje napraten

3. Resultaten van de middag

3.1 Opening van de brainstorm

Na een korte inleiding over het project “Wajongers Centraal “ wijst Marguerite Evenaar de deelnemers ook nog even op de site www.wajongerscentraal.nl waar meer informatie te vinden is.

In de introductie ronde stellen de deelnemers zich voor en geven ook aan wat hun beweegreden is om aan dit project mee te doen.

- Anita (25) had al op jonge leeftijd te kampen met een hersentumor. Tijdens haar studie SPW liep het enigszins spaak op haar twintigste doordat ze toch tegen haar beperkingen en de gevolgen aan liep van haar ziekte. Na een periode van revalidatie in Groot Klimmendaal in Arnhem kreeg ze een jobcoach voor arbeidsintegratie. Ze heeft toen een tijdje 20 uur administratief werk gedaan en opvolgend vrijwilligerswerk bij de Spelothek. 3 jaar geleden is haar vader overleden en verhuisde ze naar haar tante in Utrecht. Daar begon ze aan haar opleiding voor de administratie op niveau 4 waar ze binnenkort haar diploma voor gaat halen (6 juli a.s !). Ze volgt deze opleiding bij het ROC Midden Nederland (kanaleneiland). Ze loopt in dit laatste jaar 3 dagen stage per week bij een accountantskantoor. Ze heeft nogal wat stappen gemaakt en is bij deze bijeenkomst omdat ze graag ook haar steentje wil bijdragen aan een betere toekomst. Inmiddels is ze ook bezig om te kijken wat ze in de toekomst wil doen. Ze is zich bewust van haar beperkingen maar ook van haar capaciteiten en is gemotiveerd om aan de slag te gaan. Ze wil nu nog uitvinden wat het beste bij haar past en haar goed ligt.
- Jan (26) leerde makkelijk en had grote toekomstplannen. Hij wilde zich met name gaan richten op projecten in ontwikkelingslanden. Hij doorliep de mavo met gemak en na de havo en een jaartje werken liep hij toch tegen bepaalde beperkingen van zichzelf op. Hij had last van depressies en wist op 20-jarige leeftijd niet helemaal wat er nu gebeurde. Hij verloor de grip op alles en na 2,5 jaar van worstelen hebben zijn ouders ingegrepen toen ze zagen dat het niet meer ging. Hij kwam terecht bij een psychiater van het AMC en geplaatst op de afdeling adolescenten bij AMC de Meren. Hij wilde wat van de druk af van de maatschappij en werd een half jaar begeleid op diverse gebieden, zoals bijvoorbeeld activatie en het invullen van een dagritme. Op dit moment woont hij op het project begeleid wonen in Amerbos. Daar wonen jongeren met een (langdurige) psychische problematiek en worden begeleid op het gebied van wonen , scholing en dagbesteding. Hij woont samen

met een huisgenoot. Op dit moment werkt hij bij de kringloopwinkel en is hij bezig zijn leven weer op de rit te krijgen en daarmee de zorg voor zichzelf. 3 jaar geleden heeft hij een Wajong uitkering gekregen en dat ging niet zonder slag of stoot; het heeft wel twee jaar geduurd voordat deze werd toegekend. Het bedrag van de uitkering is laag en Jan wil ook graag weer denken aan de toekomst en zijn plannen die er nog steeds zijn. Hij weet ook dat hij zijn grenzen dient te bewaken en dat externe factoren hem weer aardig uit balans kunnen brengen. Maar sinds een maand gaat het weer beter en is hij bezig om langzaam weer wat vooruit te kijken.

3.3 Resultaten per Stelling

Gedurende de middag hebben we door middel van (van tevoren geformuleerde en beschreven) stellingen aanzet gegeven tot een onderwerp van discussie. De achtergronden van de stellingen kan je vinden in het centrale document Wajongers Centraal "Laat je stem horen".

3.3.1 Stelling een

" Wajong'ers kunnen door hun ervaringsdeskundigheid functies, die er op gericht zijn om Wajong'ers aan het werk te helpen, veel beter uitvoeren dan mensen die deze ervaringsdeskundigheid niet hebben. "

Jan geeft aan dat dit wel een lastige is. "ervaringsdeskundigheid is leuk maar iemand met dezelfde ervaringen als ik zelf loopt toch ook tegen obstakels van zichzelf aan en weet dan niet of ik daarmee geholpen zou zijn. Het is belangrijker om een betrokken en invoelend iemand te treffen; dat is belangrijk."

Anita beaamt dit en geeft ook aan dat luisteren en echt horen belangrijk zijn. "wellicht kan iemand met dezelfde ervaring wel beter voelen en weten wat je meemaakt en verdwijnen er ook wat van de vooroordelen. Die verplaatst zich beter en makkelijker in de situatie waar je in zit. " Zelf is ze ook "vertrouwenscursist " voor de vereniging van tumoren voor mensen met een embryonale tumor. Ze spreekt dan inderdaad vanuit haar eigen ervaringsdeskundigheid en dit helpt zeker.

Conclusie stelling 1:

In sommige gevallen zou het makkelijker zijn voor een ervaringsdeskundige om de problematiek beter te kunnen begrijpen en aanspreken, maar dat wil niet zeggen dat diegene dan ook goed kan begeleiden. Overeind blijft dat horen en er dan wat mee doen belangrijk blijven.

Wellicht zou een ervaringsdeskundige kunnen ondersteunen bij de begeleiding.

3.3.2 Stelling twee

“De Wajong wordt nog te veel als louter een financieel probleem gezien, veel belangrijker is het om de uitstroom naar zinvol werk met maatregelen te bevorderen.”

Jan heeft ervaren dat instanties keihard zijn en dat het merendeel van de mensen en de politiek enkel aan het geld denken en niet aan wat voor problematiek daarachter schuil gaat.

Als we praten over de uitstroom naar (zinvol) werk wordt de instelling van een quotum aan de orde gesteld (= een wettelijk aantal wajongers die je in dienst zou moeten hebben). Anita is daar wel ene voorstander van en hoopt dat dan zichtbaar wordt dat de Wajonger echt niet minder is en wel degeleijk wat kan ! Ook Jan ziet een quotum wel zitten ;” een werkgever zou dan misschien toch eerder kiezen voor een Wajonger terwijl anders zijn keuze eerder naar een gezond mens uit zou gaan. Een werkgever weet namelijk in eerste instantie niet goed waar hij aan begint. “ Jan pleit voor een sociale werkplek waarbij de Wajonger wel gewoon betaald wordt maar waar deze het ook gewoon kan proberen. “Dat zou winst zijn voor zowel de werkgever als de Wajonger.”

Anita geeft ook aan dat het soms moeilijk is om in je CV aan te geven dat je Wajonger bent. “Het voelt ongelijkwaardig en je krijgt soms het gevoel dat men je enkel aanneemt uit subsidie oogpunt. Nadat de subsidie is beëindigd kan je er weer uitliggen. Een quotum lost dat probleem misschien wel op en het zou voor mij beter voelen.”

Jan beaamt het feit dat het niet altijd makkelijk is om in je CV te vermelden dat je Wajonger bent; “ ben bang dat dit toch wel afschrikt en ze je daardoor niet aannemen.”

Daarnaast geeft Anita ook nog even aan dat de WSW (Wet Sociale Werkvoorziening) zeker niet geschikt is voor iedereen. “Voor mezelf zou het te zwaar zijn en zou ik na vier uur werken een dag lang moeten bijkomen van alle problematiek die daar speelt. Ik zou anderen teveel gaan begeleiden .” Misschien is dat wel jouw toekomst wordt er aangegeven. Anita lacht en zegt daar ook wel aan gedacht te hebben.

Conclusie stelling 2

Een quotum zou geen gek idee zijn, zolang ook maar duidelijk wordt dat Wajongers ook veel kunnen !

3.3.3 Stelling drie

Het beeld dat in de politiek wordt geschapen, namelijk dat ondersteunende en activerende begeleiding voor Wajong'ers met een psychiatrische aandoening een luxe zorg zou zijn, leidt tot negatieve beeldvorming over deze mensen. Dit is slecht voor hun arbeidsparticipatie.

“Er wordt teveel naar enkel de portemonnee gekeken en te weinig naar welzijn”, stelt Jan vast.

Anita zou best wel zelfstandig willen wonen met anderen met een NAH (niet aangeboren hersenafwijking) maar daarvoor zijn lange wachtlijsten en dat maakt het moeilijk om een plek te bemachtigen.

PAUZE

3.3.4 Stelling vier

De politiek moet het voor werkgevers makkelijker maken om Wajong'ers te kunnen vinden voor openstaande vacatures.

Er moet wel beleid van de politiek zijn betreffende Wajongers en een site waar werkgevers Wajongers makkelijk kunnen vinden zou wel goed zijn volgens hen beiden.

Jan geeft ook aan zelf niet zoveel Wajongers te kennen terwijl Anita vanuit de patientenvereniging deze wel kent en ontmoet.

Bij navraag blijken beiden G-krachten niet echt goed te kennen en Jan heeft wel een suggestie om de bekendheid te vergroten. “Waarom stuurt het UWV niet een brief over G-krachten naar alle Wajongers met informatie over dit initiatief ?”

Anita heeft inmiddels gemerkt dat het bij veel bedrijven niet mogelijk is part-time te werken en zou het een goed idee vinden als de overheid daar een voorbeeldfunctie in zou vervullen. Jan twijfelt of een dergelijk voorbeeld dan wel zou worden overgenomen en of dit inderdaad zin zou hebben.

De discussie ontspint zich rond het idee om dan een speciale werkplek te creëren waar enkel Wajongers werken. Jan vindt het wel dat het lijkt alsof we dan in een hokje gestopt worden maar geeft ook aan dat het aan de aard van de werkzaamheden ligt. “Het moet geen soort van WSW worden” voegt hij toe. Anita zou best voor specifieke projecten op administratief gebied willen zitten met andere Wajongers. “De overheid zou daar zelf eens over moeten nadenken en beginnen bij henzelf !”.

Jan zou dan toch liever voor de instelling van dat quotum gaan dan die speciale werkplek.” Het zou voor mij gelijkwaardiger voelen en het me makkelijker maken om Wajong wel te vermelden op mijn CV. Ik zou het dan als voordeel kunnen gebruiken.”

Wat betreft overheid en politiek wordt er ook aandacht besteed aan het UWV en zowel Jan als Anita geven aan dat de contacten, toegankelijkheid, bereikbaarheid en de informatievoorziening wel wat beter kan. Ook het zorgkantoor is niet optimaal georganiseerd en het is moeilijk om zaken voor elkaar te krijgen.

Opnieuw geven beiden aan dat het met name van belang is dat ze de kans krijgen om zich te bewijzen dat ze wel wat kunnen. En die open houding van instellingen en bedrijven is belangrijk.

Om die bewustwording tot stand te brengen is belangrijk. "Het stempel Wajong is voor mij soms wel een zware stempel. Ik ben bang dat het werkgevers afschrikt."

Anita geeft aan dat er veel onwetendheid is; "Kanker is immers eng. Zelf zet ze zich in als vrijwilligster bij SJK (stichting Jongeren met Kanker) en praat met lotgenoten. Ze wil graag mensen buiten de vereniging bewust maken van wat het betekent en de ervaringen van (ex) kankerpatienten naar buiten brengen."

"Misschien zijn boekjes over de Wajong en de ziektebeelden wel een idee" oppert Anita.

Er bestaat wel zo iets en er zijn diverse initiatieven maar die zijn kennelijk niet allemaal even bekend bij de doelgroep.

Conclusie stelling 4

UWV en zorgketten zouden op diverse terreinen de dienstverlening kunnen verbeteren. De overheid zou meer een voorbeeldfunctie dienen te vervullen. De bewustwording van politiek, overheid en werkgevers zou verbeterd dienen te worden door meer informatie te geven over Wajongers en informatie over hun ziektebeelden.

3.3.5 Stelling vijf

Een verlaging van de wajonguitkering samen met een baangarantie is uiterst acceptabel, maar een verlaging van de uitkering en een vage toezegging door het UWV om een baan te vinden niet.

"Allen als dat echt mogelijk is, die baangarantie, stelt Jan. "Zomaar een verlaging is totaal niet acceptabel en het dient wel zinvol werk te zijn.

Anita benadrukt dat het dan wel passend werk zou moeten zijn. "Iets in de richting waar ik in wil en kan werken. Als ik het naar mijn zin heb en mijn kennis ook kan gebruiken. Tevens zal ik wel rekening dienen te houden met stressvolle werkomgevingen; daar kan ik niet goed tegen."

Conclusie stelling 5

Opnieuw aangegeven dat het wel zinvol en passend werk dient te zijn en hiermee wordt ook weer gesteld dat Wajongers echt wel willen werken maar dat ook zij op een goede werkplek terecht willen komen.

4. Afsluiting

Welke creatieve ideeën kunnen we verzinnen om deze ervaringen bekend te maken en de adviezen te delen met media, politiek, werkgevers, reïntegratiebedrijven en publiek en hoe zien we het vervolg?

De banenbeurs enkel voor Wajongers en diverse bedrijven en werkgevers is een goed idee. Wel op een positieve manier en uitgaande van de positieve gedachte dat de Wajonger echt wel wat kan en wil.

Het is inmiddels al einde van de middag en beiden geven aan nu echt weg te moeten.

Beiden willen graag uitgenodigd worden voor de plenaire sessie (op 3 juli a.s.) en geven aan het fijn te vinden om hieraan mee te kunnen werken.

***